

LETO XXII. Stev. 180
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVIC
URLOJA UREDNIŠKI ODBOR
Leta izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z „BORBO“

TROJNI RAZGOVORI ZAHODNIH ZUNANJIH MINISTROV O SUEŠKEM VPRAŠANJU ODLOČILNA FAZA

Dullesova posvetovanja v Foreign Officeu — Popoldne so zunanji ministri nadaljevali razgovore, o katerih bo izdan skupen komunike

London, 1. avg. S prihodom ameriškega zunanjega ministra Dullesa v London so prišli po mnenju tukajšnjih političnih krogov razgovori treh zahodnih držav o Sueškem vprašanju v odločilno fazo. Razgovori med Dullesom, Pineaum in Selwynom Lloydom so se začeli danes popoldne.

Po prihodu na londonsko letališče Dulles ni hotel odgovorjati na vprašanja novinarjev, izrazil pa je upanje, da bodo razgovori konstruktivni. V London je prišel na osebno zahtevo predsednika Eisenhowerja, ki se je po zadržanju v londonskih diplomatskih krogov odločil za to, da v zvezi z razgovori v Londonu in Parizu ter po neposrednih stikih z ministrskima predsednikoma Edenom in Molletom.

Na zahtevo ameriškega zunanjega ministra Dullesa so dočeli spreminjati program dela konferenčne. Za danes dopoldne napovedano sejo so preložili na popoldne. Dopoldne se je Dulles razgovarjal z Murphyjem, ki je vodil ameriško delegacijo na londonski konferenci. Na razgovore je povabil tudi ameriškega poslanika v Parizu Dillona.

Nato se je Dulles v Foreign Officeu posvetoval z britanskim

neau in Selwyn Lloyd skupaj s svojimi svetovalci gostje na kosilu pri ministrskem predsedniku Edenu.

Premier Eden se je davi sestel z desetimi ministri svoje vlade, katerih resori so neposredno zainteresirani na razvoju sueškega problema.

Popoldne so trije zunanji ministri nadaljevali razgovore. Komunike o sadovih le-teh bodo objavili nocoj ali jutri.

Trenja med gledišči

Londonski časniki pišejo, da potek posvetovanj jasno kaže na različna gledišča zahodnih dežel

Londonski tisk je poln poročil in komentarjev v zvezi z vprašanjem Sueza. Ko časniki komentirajo dosedanje potek posvetovanj v Londonu, jasno izražajo mnenje, da so nastala trenja med angleškimi in francoskimi gledišči na eni ter ameriškim na drugi strani. Sodeč po informacijah iz dobro obveščenih diplomatskih krogov je doslej na razgovorih prodrlo mnenje, da bi

bilo treba sklicati mednarodno konferenco dežel, najbolj zainteresiranih na prometu po Sueškem prekopu. Cilj konference bi bil »mobilizirati mednarodno mnenje za internacionalizacijo Sueškega prekopa, ki »ne more ostati v rokah ene same države«.

Yorkshire Post trdi, da je ameriško stališče o tem predlogu zelo rezervirano in oprežno, kakor sploh o vsem problemu, kajti internacionalizacija Sueza bi utegnila biti precedens za zahteve po internacionalizaciji Panamskega prekopa. Trenja so nastala tudi o tem, ali naj bi Sovjetsko zvezo povabili na takšno mednarodno konferenco, ki bi jo po napovedanih načrtih sklicali v dveh tednih v Londonu. Govore tudi o deklaraciji, s katero naj bi opozorili predsednika Naserja na »vmešavanje v svobodo plovbe po prekopu«. ZDA baje nasprotujejo zahtevam Francije in Velike Britanije, naj bi v deklaraciji namignili na uporabo sile, če bi Egipt ne izpolnil zahodnih zahtev.

Kritika v parlamentu

Laburistični poslanec Harold Davies je davi v parlamentu kritiziral pisanje nekaterih londonskih časnikov, ki so zahtevali izredne ukrepe kot odgovor Zahoda na sklep egiptovske vlade o nacionalizaciji Sueškega prekopa. Davies je poudaril tudi veliko odgovornost Spodnjega doma v iskanju miroljubnega izhoda iz položaja v zvezi s sueškim vprašanjem. Te pripombe so bile izražene v okviru vprašanja o razvoju sueškega problema, predstavniki vlade pa spričo jutrišnje debate o istem vprašanju nanje ni odgovoril. V tej zvezi so narodni poslanci zahtevali, naj vlada poroča o tistih spremembah v egiptovskem gospodarstvu, ki so povzročile preklic ponudbe o finančiranju izgradnje asuanskega jezusa.

Ni potrebe za intervencijo

ker bo Sueški prekop izpolnjeval svojo vlogo v mednarodni plovi — menijo indijski opazovalci

New Delhi, 1. avg. (Tanjug). V tukajšnjih političnih krogih se zmeraj živahno komentirajo položaj v zvezi s Suezom, toda na uradni strani še niso določili svojega gledišča. Po splošnem mnenju pa je treba računati s tem, da bo Sueški prekop tudi v prihodnje izpolnjeval svojo vlogo v mednarodni plovi in da bodo pristojne oblasti storile vse, kar je v njihovih močeh, da se ne bi spremenil v neposredno ogrožanje miru.

Kar se tiče pobude za sklicanje sestanka dežel načrta Colombo, tukajšnji krogi menijo, da bi potrebovali za njegovo sklicanje precej časa. Na drugi strani pa bi morali tudi upoštevati, da sestanek ne bi dobil značaja kon-

ference, če bi ga narekovala samo ozke gospodarske koristi. V Indiji imajo tudi pomisleke glede ideje o sestanku vseh dežel, katerih ladje plovejo po Sueškem prekopu. Tukajšnji politični krogi izražajo mnenje, da bi utegnila biti takšna konferenca podobna združevanju dežel s skupnimi koristmi proti koristim ene dežele. Pristojni opazovalci menijo, da glede Indije ni potrebe po kakršni koli nezaželeni intervenciji in da je za zdaj glavno vprašanje, da se olajša doseči dogovor, ki bi omogočal nemoteno funkcioniranje prekopa kot mednarodne pomorske poti brez kršitve egiptovskih suverenih pravic.

Sudan na strani Egipta

Nacionalizacija družbe Sueškega prekopa je bila le ena izmed pravic suverene države

Kartum, 1. avg. (AFP). Ker je družba Sueškega prekopa podrejena zakonom republike Egipta, je Egipt z nacionalizacijo te družbe uporabil eno izmed svojih pravic suverene države. Na takšno stališče se je postavila sudanska vlada glede nacionalizacije Sueškega prekopa, ki ga je objavilo zunanje ministrstvo. Poudarilo poudarja, da je Egipt do sklenil pomirljivost s tem, da je drugim lastnikom delnic odskodil svet. Razen tega je Egipt obveščal prekopu tudi v prihodnje. Zato sudanska vlada upa, da bodo našle z nacionalizacijo tega položaja v sporazumu z Egiptom ob upoštevanju njegove suverenosti in zaščite svetovnega mira pred sleherno nevarnostjo.

Jerusalem, 1. avg. (Reuter). — Odbor za zunanje zadeve in varnost izraelskega parlamenta je imel danes posebno sejo, na ka-

teri so obravnavali nacionalizacijo družbe Sueškega prekopa. Po sestanku je bilo objavljeno uradno poročilo, ki pravi, da so bili udeleženci seznanjeni s položajem v zvezi s Suezom in političnimi vprašanji, ki se nanašajo na prosto plovo po prekopu.

Japonsko mnenje

Tokio, 1. avg. (AFP). Predstavniki japonskega zunanjega ministrstva je izjavil, da smatra Japonska za zaželeno, da nevtoralno proučuje razvoj položaja glede Sueškega prekopa. Ker objavlja egiptovska vlada svobodno plovo po njem, je pripomnil predstavnik zunanjega ministrstva, Japonska ne predvideva nobenega konkretnega ukrepa v zvezi z nacionalizacijo sueške družbe.

Kitajska podpora Kairu

Peking, 1. avg. (Nova Kitajska). Tienčinski časnik »Da Gun Bao« izraža danes v uvodniku popolno podporo nacionalizaciji Sueškega prekopa, ki jo je sklenila egiptovska vlada. Časnik poudarja, da je Kitajska v tem vprašanju na strani Egipta in da v celoti podpira to akcijo egiptovske vlade, usmerjeno na čuvanje narodne neodvisnosti in suverenosti. Na koncu časnik pravi, da vik in krisk, ki je nastal v zvezi s Suezom v Veliki Britaniji in Franciji, nikogar ne bo zastrašil. Tienčinski časnik poudarja, da uživa Egipt za to svojo akcijo podporo arabskih dežel in ljudstva vsega sveta.

Sestanek Mednarodne zbornice za plovo

London, 1. avg. (Reuter). Mednarodna zbornica za plovo 16 dežel se je sestala danes na konferenci v Londonu. Konferenca je posvečena položaju, ki je nastal v zvezi z egiptovskim sklepom o nacionalizaciji družbe Sueškega prekopa. Po sestanku bo baje objavljeno poročilo o sklepih zbornice.

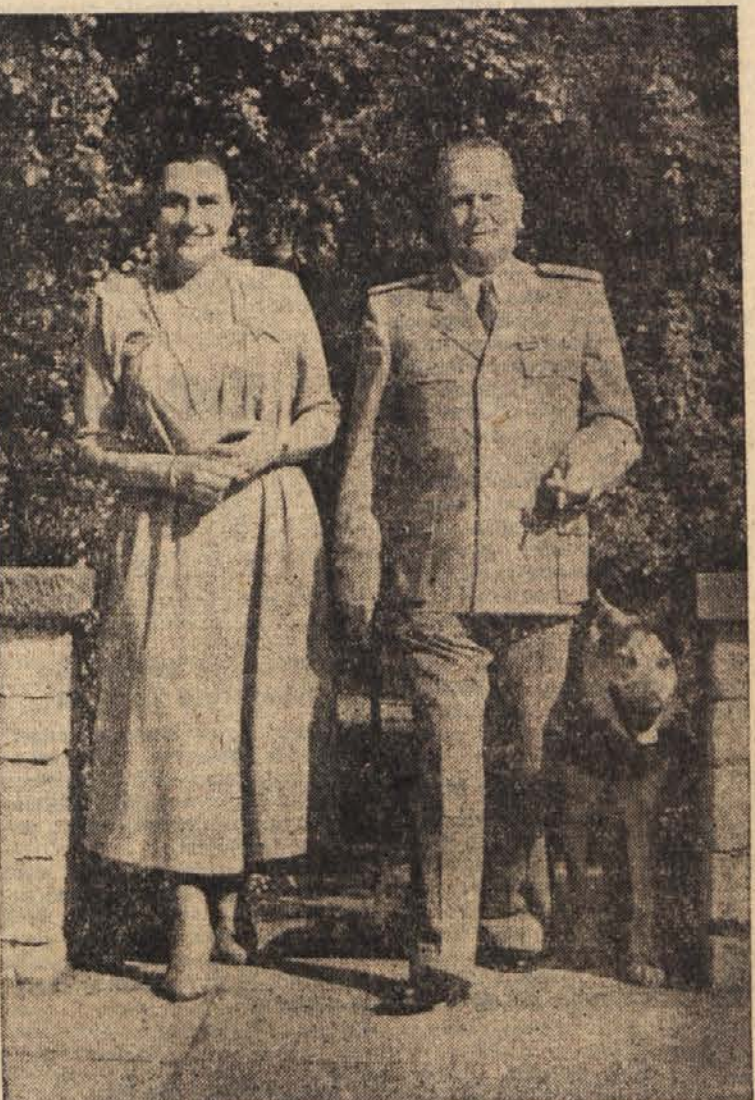
Generalni svet angleških pomorskih družb se je sinoči posvetoval z družbami, katerih ladje plovejo po Sueškem prekopu, da bi tranzitne takse tudi v prihodnje plačevali bivši družbi Sueškega prekopa.

Začasna kontrola v ZDA nad egiptovsko imovino

Washington, 1. avg. (AP). Ameriška državna blagajna je izdala odlok o začasni kontroli nad imovino, ki jo imata v ZDA egiptovska vlada in družba Sueškega prekopa. Po tem odloku, ki ne pomeni blokiranja egiptovske vlade in bivše sueške družbe, opravljajo samo z dovoljenjem državne blagajne ZDA. Odlok bo veljal, dokler »ne bo pojasnen sedanji položaj in dokler ne bo ugotovljeno, čigavi so ti skladi«.

Kefauver se umika v prid Stevensona

Washington, 1. avg. (AP). Demokratski senator Estes Kefauver se je danes umaknil kot kandidat demokratske stranke za predsednika ZDA in pozval svoje naslednike, naj v celoti podprjo prvaka demokratske stranke Adlaia Stevensona.

Predsednik Tito s soprogo se sprehaja na vrtu svojega doma

POZDRAVNE BESEDE PREDSEDNIKA TITA PREBIVALCEM KORČULE:

Vse naše delo je povezano z ljudstvom

»Zato želimo imeti vašo podporo pri našem delu, ker delamo vse, da bi bilo naše ljudstvo srečno,« je rekel predsednik Tito prebivalcem Vele luke

Korčula, 1. avg. (Tanjug). Med svojim bivanjem na Korčuli se je predsednik Tito s prebivalci vseh krajev, ki jih je obiskal, pristrčno razgovarjal. Hkrati je v svojih pozdravih prebivalstvo izrazil hvalečnost Korčulanom za velike in nesebične žrtve med NOB in za njihove napore v socialistični izgradnji.

V vasi Smokvici je predsednik Tito med drugim poudaril, da je imel med svojim kratkim oddihom na Krku priložnost izmenjati z grškimi državniki gledišča o vprašanjih, ki zanimajo obe deželi in o posameznih mednarodnih problemih.

V pozdravu, ki ga je naslovil na prebivalstvo velike korčulanske vasi Blato, je predsednik Tito med drugim rekel, da so žrtve našega ljudstva prinesle tisto, kar je najbolj bistveno v naši ljudski skupnosti, neporušno enotnost, ki se zrcali tudi v popolni enotnosti misli, v podpori, ki jo naši narodi dajejo vodstvu svoje dežele, v notranji in zunanji politiki, v težnji, da

bi na svetu ohranili mir in upostavili široko sodelovanje med narodi.

Predsednik Tito je pri tem poudaril, da je vse naše prizadevanje posvečeno miru, vzdrževanju sodelovanja z vsemi narodi in deželami, ki to hočejo na enakopravni podlagi. Na tej podlagi je prišlo tudi do nedavnega potovanja predsednika Tita in njegovih sodelavcev v ZSSR, kjer so jih sprejeli z velikanskim navdušenjem in izraziti spoštovanjem. Predsednik republike je zatem sporočil pozdrave sovjetskega ljudstva in poudaril, da se Jugoslavija še nadalje dosledno ravna po načelih svoje politike neodvisnosti, ena-

kopravnosti velikih in majhnih držav, nevmešavanja v notranje zadeve in izgradnje socializma po lastni poti, da bi tako ustvarili boljše življenje našim narodom in ohranili mir.

Po krajšem razgovoru s predstavniki prebivalstva Vele luke je predsednik Tito pozdravil zbrano ljudstvo z okna sedeža občine. Tovariš Tito je med drugim poudaril, da vodstvo nove Jugoslavije nikdar ni pozabilo na težnje in misli ljudstva, niti v notranji niti v zunanji politiki, ki jo je uveljavljalo. Zato je bilo tudi deležno podpore ljudstva in zato so doseženi uspehi v resnici veliki. To velja zlasti za zunanjo politiko, prav tako pa tudi za notranji razvoj dežele, čeprav je bil ta pogojen z gmočnimi možnostmi, ki smo jih leta in leta ustvarjali tako reko iz nič, v glavnem z golimi rokami naših delovnih ljudi.

»Vse, kar zdaj delamo,« je rekel na koncu predsednik Tito, »v naši deželi ali zunaj nje, je tesno povezano z vami, z našim ljudstvom. Mi ne storimo ničesar, kar bi ne bilo vam v prid, našemu ljudstvu. Zato želimo imeti vašo podporo pri našem delu, ker delamo vse, da bi bilo naše ljudstvo srečno.«

»Vima« o Titovem obisku na Krku

Atene, 1. vag. (Agencija Ate-ne). Časnik »Vima« piše v uvodniku, posvečenem nedavnemu obisku predsednika Tita na Krku, da sta Grčija in Jugoslavija sklenili ohraniti nedotaknjeno svoje prijateljstvo, da bi bil ohranjen mir na Balkanu in na svetu. »Stiki med Grčijo in Jugoslavijo,« piše časnik, »so ohranili značaj tesnega prijateljstva brez kake druge usmeritve in nove obveznosti. Grčija in Jugoslavija ostane prijateljici in zaveznici.«

Časnik opozarja, da je prišlo do obiska na povabilo, ki ga je grška kraljevska dvojica poslala predsedniku Titu med svojim bivanjem v Jugoslaviji, in piše, da obisk predsednika in njegove soproge na Krku ni bil političnega značaja, da pa je po drugi strani razumljivo, da je prišlo do izmenjave gledišč tako o mednarodnem položaju, kakor o vprašanjih, ki zadevajo stike med Grčijo in Jugoslavijo.

VREMENSKA NAPOVED

za četrtek, 2. avgusta:
Menja se oblačno vreme, jutranja temperatura med 14 in 18, najvišja dnevna temperatura do 24, na Primorskem do 29 stopinj C.

STANJE VREMENA

Greben visokega zravnega pritiska nad srednjo Evropo se nadalje slabi pod vplivom frontalnih motenj, ki delujejo nad Anglijo. Naši kraji so le vedno na meji med toplim in hladnim zrakom, ki povzroča nestalno oblačnost.

V trboveljskem okraju so že izpolnili več kot polovico vseh proizvodnih nalog

Ob koncu polletja so v trboveljskem okraju izpolnili 54 % letnega proizvodnega načrta — Količinsko se je proizvodnja v primerjavi z lanskim polletjem povečala za 9 %, proizvodnost dela pa dvignila za nadaljnje 4 %.

Trbovlje, 1. avg. — Podrobni podatki o izpolnjevanju letnega proizvodnega načrta v trboveljskem okraju kažejo, da so do konca junija, torej v prvem polletju, v celoti izpolnili 54 % letnih proizvodnih nalog. V primerjavi z lanskim polletjem je značilno, da se je letošnja proizvodnja količinsko dvignila za 9 %, k čemu so največ pripomogli proizvodnja papirja (Roto Videm), elektroenergije (tretji turboagregat TE Trbovlje), deloma tudi proizvodnja steklenih in kemičnih izdelkov, lesne in v manjši meri tudi prenosne industrije. Proizvodni uspeh pa bi bil ob prvem polletju še znatno boljši, če bi prve mesece v letu ne bilo občutno pomanjkanje električne energije in če bi tržišče hitreje absorbiralo proizvodnjo, zlasti gradbeni material. Industrija

Vsek dvajseti prebivalec ima radijski sprejemnik

V zadnjih letih je začelo v trboveljskem okraju silno naraščati število radijskih naročnikov. Porast je posebej močan in viden v Trbovljah in Zagorju, kjer se vsako leto prijavijo povprečno po 200 novih radijskih naročnikov, prav malo pa zaostaja Hrastnik in Brezice.

V vsem okraju je 9999 radijskih naročnikov (koniec leta 1954 jih je bilo 7881), to se pravi, da je v dobrem letu naraslo število novih naročnikov za 1178. V občini Trbovlje je 2525 naročnikov (leta 1954 2320), Zagorje 1466 (1295), Brezice 1336 (1144), Hrastnik 1143 (979), Videm-Krško 728 (673), Sevnica 533 (466), Radče 523 (419) in Senovo 466 (399) naročnikov. Če upoštevamo število prebivalstva, potem se izkaže, da ima vsak dvajseti prebivalec v trboveljskem okraju radijski sprejemnik. Največ naročnikov je v rudarskih in delavskih sredstvih, medtem, ki imajo pretežno kmetijsko prebivalstvo, znatno nižje. Med vsemi radijskimi naročniki je 50,2 % rudarjev in delavcev, 24,4 % uslužbenec, 11,2 % obrtnikov, 6,5 % kmetov in 7,8 % naročnikov drugih poklicev. Med naročniki je tudi 1,4 % podjetij in političnih ter drugih organizacij. Po sestavi sestavi torej med naročniki polnoma prevladujejo rudarji in delavci.

ZASAVSKA MLADINSKA DELOVNA BRIGADA »TONETA OKROGARJA« V KRŠKEM

Mladinci iz zasavskih revirjev in Krškega bodo urejali stadion »Matije Gubca« in opravili nekatera komunalna dela

Krško, 1. avgusta. — Iz zasavskih revirjev, Trbovelj, Hrastnika in Zagorja, je danes prišlo v Krško nad 60 mladincev, večinoma vajenci iz kovinarskih šol. Njim so se pridružili še mladinci iz Krškega in Vidma, prav tako večinoma vajenci iz strokovnih šol. Z odlokom, ki ga je na slavnostni paradi prebral podpredsednik okrajnega komiteja LMS Lado Levec, so formalni II. zasavske mladinske delovne brigade in jo imenovali po lani umrlem narodnem heroju Tonetu Okrogarju.

Mariborska mala kronika

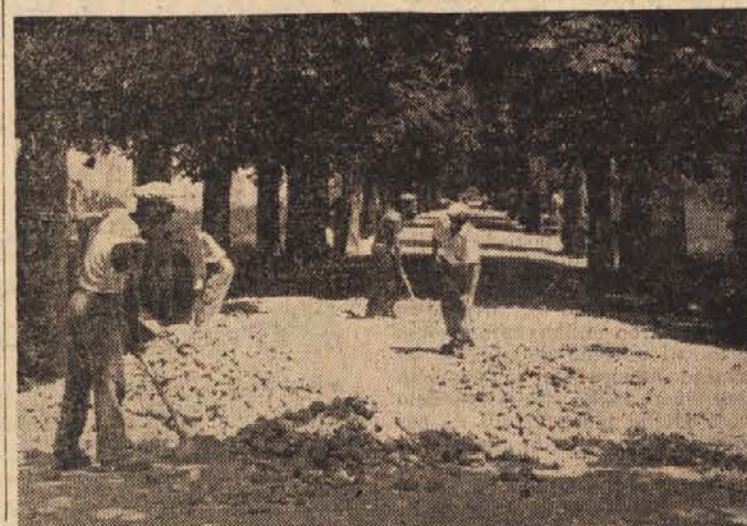
Minulo soboto je kolektiv Brivskega trizerskega podjetja v Mariboru slovesno praznoval desetletnico. Na družabnem večeru, kjer so prisostvovali gostje iz Beograda, Ljubljane in Sarajeva, so bile podeljene nagrade in darila. Brivskega trizerskega podjetja, ki je nastalo leta 1946 iz šestih nacionaliziranih vrst, je danes že znano razvito podjetje in razpolaga z najmodernejšo opremo lokal v mestu. V 19 delavnicah, katerih jih ima podjetje danes, je zaposlenih 207 uslužbenec brivsko-trizerske stroke. V desetih letih so v podjetju usposobili 33 mojstrov in 92 podmojstrov. Zlasti pohvalno je sodelovanje v kulturno-prosvetnem delu. Mladci članov kolektiva, vključno s »Obtutniki«, čigar prvi zbor je nastopil tudi ob tej priložnosti.

Med prireditvami Mariborskega tedna je minulo nedeljo vzbudil pozornost »Kinoškoli« dan, ki so ga organizirali ljubitelji športnih psov. Dosegli so organizirali razstavo psov, stadionu Branika izvedli nastop šolanih psov. Zlasti nastop 12 šolanih psov je pokazal gledalcem smotne in cilje vzgoje elokvornih psov.

V Umetnostni galeriji so v času Mariborskega tedna pripravili razstavo pomenjalni zbirke, ki so jo pomnožili z izločki iz zbirke zasednikov. Razstavljeno je deset Jakopičevih slik, ena slika zbirke. Med Mariborčani so v opredeljeni galeriji A. Trstenjaka.

Minulo nedeljo je bila konferenca sindikata kmetijskih delavcev. Udeleženci so bili preko sto predstavnikov sindikalnih organizacij kmetijskih gospodarstev in zadrug. Po poročilu predsednika odbora sindikata kmetijskih delavcev se je razvila diskusija o pomanjkljivosti našega kmetijstva, perspektivah razvoja in vlogi delovnih organizacij v kmetijstvu. Konferenca je bila za mnoga nejasna vprašanja in Okrajni sindikalni svet je pripravil podjetju za minulo leto, ki se je udeležilo nad 60 predstavnikov del. kolektivnih delavskih upravljavskih odborov, organizacij in voditeljev sindikalnih organizacij, ki so jih predstavljali. Okrajni sindikalni svet je bil razprava o odpravi proizvodnje in podjetij, ki se pojavljajo v sedanjem gospodarstvu.

industrijskih delavcev se je v primerjavi z lanskim polletjem povečalo za 5 % in je znašalo konec junija 11.857 zaposlenih. Če upoštevamo indeksi količinskega obsega proizvodnje ter indeksi zaposlenih delavcev in rudarjev, nam indeksi o proizvodnosti dela pokaže, da se je proizvodnost dela dvignila za 4 %. Vendar pa tega povišanja ne gre jemati kot izključni dvig delovne storilnosti.

Erjavčev drevored v Novi Gorici je najbolj prometna točka. Zdaj so ga začeli asfaltirati, da ne bo vsa okolica venomer zavita v oblake prahu. Delo bo zaključeno v kratkem

Posvetovanje občinskih prosvetnih referentov v Trbovljah

Trbovlje, 31. julija. — Včeraj so se zbrali v Trbovljah v okrajni dvorani na posvetovanje šefi in referenti občinskih svetov za prosveto. Potem ko so poročali o dosedanjem delu občinskih svetov in o razvoju družbenega upravljanja v šolstvu in posameznih zavaskih komunah, so ugotovili, da posamezni šolski od-

bori že pravilno razumevajo svoje naloge. Razen reševanja in razpravljanja o materialni plati šolstva so se že začeli zanimati tudi za vzgojno vprašanja, posvečati skrb prosvetnemu kadru glede njegovega vzgojnega dela in njegove politične in moralne vloge. Po poročilih kaže, da je ta aktivnost šolskih odborov najmočnejše zažela zlasti na nekaterih šolah v brežiški občini. A tudi v ostalih občinah trboveljskega okraja je že mogoče zaslediti posamezne primere prav dobro delujočih šolskih odborov. Razvoj šolskega družbenega upravljanja je tem hitrejši povsod tam, kjer so upravitelji šol spoznali, da so jim lahko šolski odbori v izdatno pomoč pri reševanju materialne in vzgojne šolske problematike. Medtem ko so sprva dnevi redi posvetovanj šolskih odborov obsegali kot glavno, če ne celo kot edino točko materialne potrebe in vprašanja, je opaziti, da sedanjí dnevi redi že v prvi vrsti obsegajo vzgojna vprašanja, sploh problematiko mladine, dalje vprašanja učnih uspehov in celo kritično analizo o delu posameznih vzgojiteljev. Materialna vprašanja, ki jih sicer tudi ne omalovažujejo, niso

več edini predmet razprav šolskih odborov. In prav v tem ugotavljamo tisti najbolj pozitivni trenutki v nadaljnjem razvoju družbenega upravljanja v šolah. Razen o družbenem upravljanju so na posvetovanju govorili še o letošnjih šolskih proračunih, kjer so ugotovili, da povprečno v občinskih proračunih odpade na šolstvo in prosveto v vseh občinah okoli 40 % celotnega obč. proračuna, vendar pa gre večji del teh sredstev za osebne izdatke.

(Z)

Člani kluba pridno urejajo klubske prostore

je bil najglasnejši predsednik upravnega odbora:

»Vi gledate na problem vse preveč uradniško. Toda mi se namreč spoznamo na zakone, če že gre za to. V podjetju imamo strokovnjaka, ki zna odlično čitati uradne liste in tam ne je povedal, da ravnamo prav. Mar nismo dovolj demokratični, ko pa smo vsi štirje glavni funkcionarji, ne en sam človek, sklenili, da je

ljeni funkcionarji, ne pa birokrati, h katerim tako radi tekajo po zaščito vsi lumpje, ki se jih v podjetju skušamo odkriti. Odpoved je bila volja nas vseh štirih, ki predstavljamo delavsko upravljanje in sindikat v podjetju!«

»Le počasi, le počasi... Prvič ni vsak lump, če kritizira napake v podjetju, marveč je to celo njegova dolžnost, če napake res obstojajo, drugič pa vi, dragi tovariši, lahko opravljate predsedniško funkcijo samo na zasedanjih delavskega sveta. Vidite, prav to spominja na birokratizem, da si vi, predsednik upravnega odbora in predsednik sindikalne podružnice, jemljete predsedniške pravice tudi sicer, ne le na sejah, in odločate v imenu celotnega odbora in vseh članov podružnice. S tem namreč kršite načelo kolektivnosti v delu teh kolektivnih organov, kar prav rado pripelje do samovolje posameznikov in do krivice, storjenih drugim članom kolektiva, ker posamezniki s svojim vatlom odmerjajo demokracijo. Vse prej kot demokratično je tudi to, če se namesto enega kar štirje spravijo nad nekoga,« je odgovorjal predsednik arbitraže.

Ko se je ta besedna bitka za silo unesla, so se člani arbitraže umaknili h kratkemu posvetovanju. Potem je predsednik razglasil, da se arbitraža ne strinja z odpovedjo.

Trije predsedniki in direktor so odšli razjarjeni, za njimi pa je počasi stopal tovariš N. N., njegov obraz je bil zdaj vedrejši, ker je arbitraža odklonila (samo) voljo štirih, da je s tem zaščitila pravico enega izmed članov kolektiva.

Predsednik delavskega sveta je postajal že ogorčen: »Vidite, da imate zaupanja v delavsko upravljanje in v sindikat. Zavedajte se, da smo izvo-

dili in bržčas 29. novembra svečano odprli novo splošno bolnišnico s skupaj okrog 220 posteljami. To je bila davna želja pristojnih organov in tukajšnjega prebivalstva, ki mu je nova razmejitev z Italijo odvzela tudi vse večje zdravstvene ustanove. Bolnišnico za kostno tuberkulozo, ki je zdaj v teh prostorih, so že začeli seliti v Valdoltro v Istri. Tja je pred kakimi desetimi dnevi že odpotovala prva skupina bolničarjev in bolničark.

Zasilno splošno bolnišnico so po priključitvi namestili v nekem neustreznem in premajhnem poslopju v Vipavi, kjer je bilo zato kljub najboljši volji zdravstvenega osebja, od opreme do prostorov in postelj vse večidel improvizirano. Ustanova je bila zmeraj polno zasedena (celo na podstrešju so namestili postelje) in so se številni bolniki, zlasti tisti z akutnejšimi obolenji, ki so terjala takojšen kirurški poseg, morali zatekati po pomoč v Ljubljano, na Jesenice, na Reko, v Postojno in druge bolnišnice. Stevilna daljša potovanja in prevoz so seveda terjali velike gmotne izdatke.

V Vipavi bo ostal samo inter-

Dvainštirideset novih obrtnih mojstrov

V mesecu juniju je pri mojstrski izpitni komisiji pri Okrajni obrtni zbornici Novo mesto opravilo mojstrski izpit 42 kandidotov. To je zelo velik porast obrtniškega kadra v okraju Novo mesto. Med kandidati je bilo 29 državljanih, en zadržni in 12 privatnih obrtnikov. Kandidati so imeli pred izpitom več kot 60 ur trajajoč pripravljalni tečaj, kar je njih strokovno-teoretično raven visoko dvignilo. Kljub temu pa odličnih ocen ni bilo veliko. Šalo štirje kandidati se morejo v praktičnem in teoretičnem delu izpita ponašati z njimi. Osem najst kandidotov je opravilo praktični izpit z prav dobrim, 16 z dobrim in 7 z zadostnim uspehom. V teoretičnem delu pa so bili 4 odličnjaki, 11 prav dobrih, 18 dobrih, 9 zadostnih in 3 nezadostnih. Odlično oceno v obeh delih izpita sta prejela samo dva kandidata, to sta Franc Mazovec, krojač za moške obleke, zaposlen v krojaški delavnici »KROJAC« v Novem mestu in avtomobilni Ivan Dvorik, zaposlen pri SGP »PIONIR« Novo mesto.

Slikarji-amaterji v Novi Gorici dobili prostor

Klub slikarjev-amaterjev v Novi Gorici je bil ustanovljen že leta 1950 in je deloval v sklopu SKUD »Janka Premrl-Vojka«. Zaradi pomanjkanja strokovnega kadra in finančnih težav pa je prenehal delati. Lani v jeseni pa so sklenili klub slikarjev-amaterjev ponovno ustanoviti. Takoj v začetku se je vanj vključilo 15 delavcev in uslužbenec iz Nove Gorice ter okolice. Klubske delo se je razvijalo v glavnem v obliki slikarske šole. Okrajna Zveza Svoboda je vsestransko podprla to iniciativo. Določila je strokovno komisijo, preskrbela honorarnega nastavnika in najpotrebnejše pripomočke. Ker klub ni imel primernih prostorov in so se morali člani često seliti, je število članstva precej padlo. Prav zdaj, ko bi se delo kluba skoraj končalo, je stanovajska skupnost v Novi Gorici dodelila klubu prostor, ki ga je bilo treba adaptirati. Člani kluba so s prispevki raznih organizacij in s prostovoljnimi delom začeli prostor urejati. Pohvaliti je treba klubskega gospodarja Pavla Zamarja, na katerega je padlo precej bremena. Ko bo klub čez dober mesec dokončno urejen, bodo v njem uredili razstavo slikarja-amaterja inž. Milana Mikulca iz Mosta na Soči. Klub pa bodo imenovali po pokojnem primorskem rojaku Nikolaju Pirnatu.

Kratke iz raznih krajev

V nedeljo je bil v Kobaridu ustanovni občni zbor kluba ljudske tehnike. Prijavljenih je bilo več kot 40 članov, vendar se občnega zbora niso vsi udeležili. Med člani je največ mladincev iz bližnjih vasi. Najbolj se zanimajo za avto-moto krožek. Prvi tečaj se bo predvidoma začel septembra. Tečajniki se bodo lahko naučili praktične vožnje in, če bodo dobili vozilo naposled, tudi za radio-amaterstvo in nekaj zanimanja, vendar zahteva to več materialnih sredstev, ki pa jih klub zaenkrat nima.

Izredno topla vreme zadnjih dni je v veliki meri pripomoglo, da je žito zelo naglo dozorelo, tako da je žetev že v svojem polnem razmahu, razen v višje ležečih krajih. K sreči na področju konjske obilne letos toča razen v okolici Spitalič in Zle na žitu ni še napravila posebne škodo. Vzpredno z žetvijo kmetje že sejejo ajdo in deloma repo, kmalu pa bo prišla na vrsto tudi mlačev. Lepo vreme pa v polni meri izkoriščajo kopači, saj jih je vsak dan polno v konjskem bazenu. L. V.

Na področju občine Gornja Radgona zaključuje delo komisija za pregled kurilnih naprav in vseh stanovanjskih in gospodarskih poslopjih ter lokalih. Komisija je ugotovila pri nekaterih hišah velike pomanjkljivosti pri napeljavah dimnih odvodov, ki so često vzrok požarov. Komisije so od posameznikov zahtevale, da napake odstranijo v določenem roku. Vse, ki se roka ne bodo držali, bodo predlagali v kaznovanje.

zk

● S POTI OLUPRAVE
● KI JE RAZISKOVALA
● SOTESKO RAKITNICE

MATIČAR in LETALO

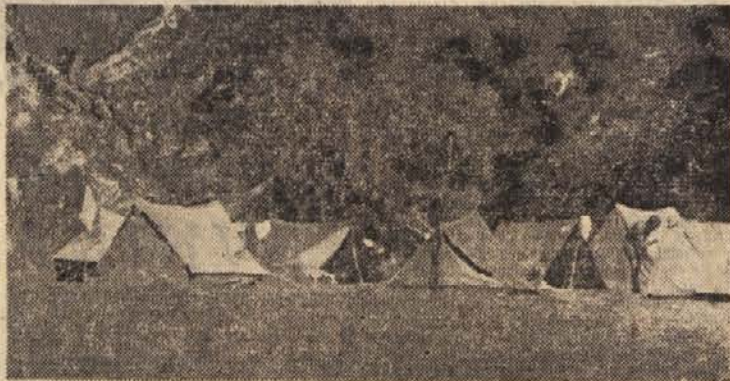
Ceprav smo ostali v drugem taborišču na Ravnem polju polna dva dneva in stikali po okolici, nismo doživeli nič posebnega, če izjemam še nekaj srečanj s prebivalci Gornjega Lukomira. Ti, od zunanjega sveta skoraj popolnoma odrezani ljudje so nam vedno znova zbujali začudenje, ki je bilo tem večje, čim bolj smo jih spoznavali.

Njihova srbohrvaščina vsebuje toliko turcizmov in nekaj drugih specifičnih besed, da sem bolj uganil, kakor razumel, kaj so nam pripovedovali. Najuglednejši med njimi je »matičar«, človek, ki zapisuje rojstva in menda opravlja tudi ženitovanske ceremonije, pobira davek itd. Tega matičarja pa prav tiste dni ni bilo v vasi in tako kljub prizadevnosti nismo zvedeli podrobnosti, ki bi nas zanimala.

Pač pa smo opazili, da uporabljajo prebivalci Gornjega Lukomira le prav malo reči, katerih ne izdelujejo sami. To so predvsem velike drvarske sekiere, vrvi, kose, noži in sol. Vse drugo je delo njihovih rok. Njihovi vozovi za seno so narejeni izključno iz lesa, niti koščka železa ne najdeš na njih.

Sicer pa nakosijo mnogo premalo sena za svojo številno drobnico in govedo. Zlasti pozimi jim pogine veliko živine, ker nimajo dovolj krme, ki je povrhu še slabe kakovosti. Krave so majhne rasti in neverjetno mršave: največ 800 litrov mleka dajo na leto. Student veterine, član odprave, je menil, da bi z

gnojenjem številnih pašnikov in z drugimi potrebnimi ukrepi ne bilo težko spremeniti ta planinski svet v bogato živinorejsko pokrajino, če bi le imela Bjelašnica komunikacije in bi tako ne bila skoraj popolnoma ločena od doline.

Sotori v taborišču

Jedilnik domačinov je reven. Mleko, mlečni izdelki, ovčje meso, presni ovčeni kruh, čebula in sol. Zdi se, da je njihova prehrana kljub temu zdrava in kalorično dovolj bogata, saj nismo opazili nedohranjenosti, pa tudi nobenega debeluharja. Moški so visoki in krepki, ženske lepo razvite. Od vseh bolezni se najbolj bojijo zobobola, med drugimi nadlogami pa so najnevarnejši volkovi in medvedje, ki pospravijo precej drobnice in se pozimi lotijo tudi človeka. Do

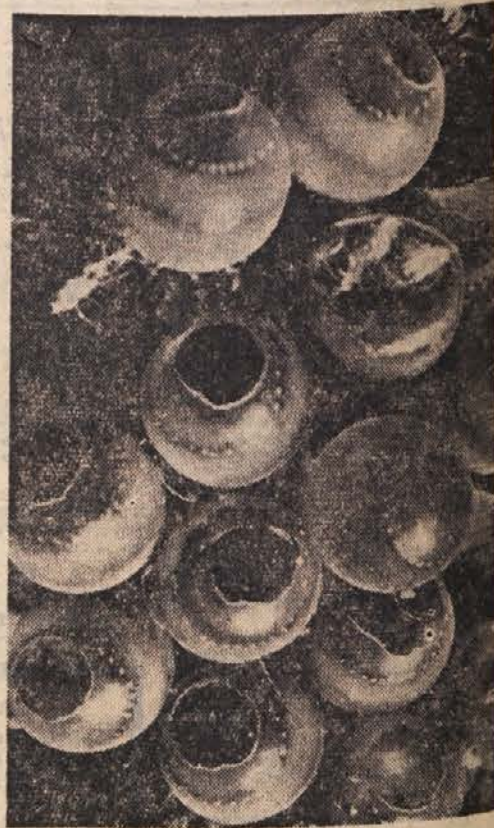
mačini pravijo, da terja vsako zimo nekaj človeških življenj tudi soteska Rakitnice: po strmih pobočjih so speljane drobne stezice in gorje tistemu, ki ga na njih zaloti plaz. Odnese ga sedem sto metrov globoko in pokoplje v Rakitnici.

Zima je na Bjelašnici dolga in ostra. Letos junija, kakih deset dni pred našim prihodom, je zapadlo v teh krajih nekaj decimetrov snega, ki je presenetil pastirje na planinah. Nekega starejšega pastirja, ki je prignal svoj trop ovac iz več dni hoda oddaljene Hercegovine, je ujel snežni metež na planoti skoraj dve uri daleč od koč. Zmrznil je in domačini so ga našli šele nekaj dni kasneje. Tako rekoč sredi poletja...

Zadnji dan našega taborjenja na kamnitem Ravnem polju je priletelo letalo in krožilo nad pokrajino. Iskalo je nas, da bi odvrlo zalogo kruha, ki nam ga je zmanjkovalo. Dasi smo mahali, kričali in skakali ko ponoreli, pilot ni opazil taborišča. Ne da bi odvrlo kruh, se je letalo obrnilo proti Sarajevu. Dogodek je pomenil zmanjšanje obroka kruha, toda pripomoček je, da smo izvedeli o domačinih spet nekaj zanimivega: Ti ljudje, ki niso imeli prave predstave o avtomobilu, železnici in o večnadstropnih hišah, so dobro poznali letalo. Komaj so se zmenili zanj. Kasneje so nam povedali, da letijo letala že vrsto let nad temi planinami, včasih prav nad njihovo vasico.

Marko Jakše

To ni zbirka okroglih posod, ki jih je izdelala človeška roka, marveč so steničja jajčeca, seveda precej povečana. Spodaj so zelena, zgoraj rdeča in okrašena z vrsto zlatih pičic

Vzletanje po novem

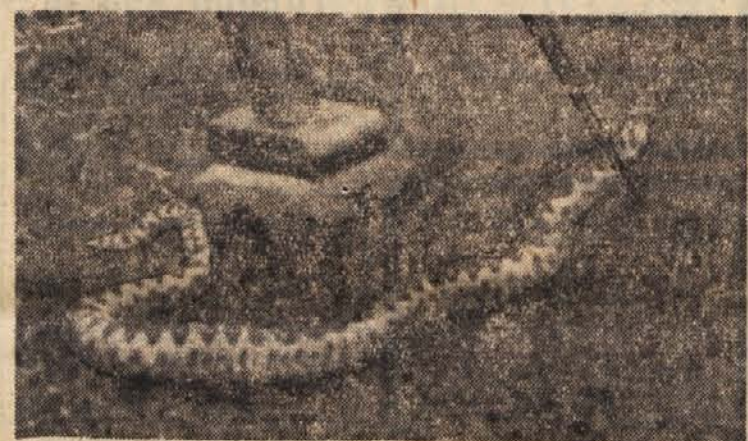
Neki ameriški fizik predlaga nov način vzletanja letal. Pri vzletu bi bilo letalo ob strani privezano k zemlji z dolgo in močno nylonsko vrvo, tako da bi letelo v krogu. Lahko letalo — nekaj poskusov so že napravili — se dvigne po četrtini kroga, na po-

lovici kroga pa je že v višini 30 metrov. Potem se vrvi odcepiti, letalo pa se dalje normalno giblje. Tudi za pristajanje ima ta fizik podobno metodo. Pilot bi vrgel iz letala vrvi, ki bi se kot nekakšno sidro pritrdila na zemljo, letalo pa bi potem v krogu pristajalo.

Avto iz tretjega nadstropja
V tretjem nadstropju neke hiške garaže se je voznik po nevarnosti zaletel z avtom v stranski zid, ga prebil, padel na tla ter enega mimoidočega ubil, tri pa ranil. Avto je bil precej poškodovan, vozniku pa se ni nič zgodilo.

Big Ben za mrežo

V Londonu že dlje časa pripravljajo veliko uro na skupščinskem stolpu. Ugotovili so, da polobi in drugi ptici ovirajo natančno delovanje mehanizma, zato bodo slovitno uro obdali z bakreno mrežo.

Ujeti gad

ROJSTVA, POROKE in filmi

Nekaj statističnih podatkov o naši deželi in ljudeh

Statistični podatki so na videz suhoparni, vendar pa so zelo zanimivi in pomembni ne samo za strokovnjake, marveč tudi za vse navadne ljudi, saj nam posredujejo predstavbo o stanju in razvoju posameznih dejavnosti v naši deželi. Teh nekaj števil, ki jih posredujejo bralcem, smo vzeli iz publikacije, ki jo že dlje časa izdaja vsake tri leta Zvezni zavod za statistiko.

Zadnjega junija je bilo v naši deželi 17.853.000 prebivalcev in je torej število državljanov naraslo v minulemu letu dni za 296.000 mladih ljudi. Sklenjenih je bilo 171.547 novih zakonskih zvez, razvez pa je bilo v istem času 16.053, od tega 8209 zakonov, ki so trajali pet ali več let.

Iz leta v leto narašča število železniških potnikov. Medtem ko je potovalo leta 1939 skozi naša večja prometna vozlišča 58 milijonov 316.000 potnikov, se je število v letu 1953 zvišalo na 163 milijonov 877.000 potnikov, ki so skupno prepotovali 7.450.000 kilometrov.

V šolskem letu 1953/54 je bilo vpisanih na naših fakultetah, visokih šolah in umetniških akademijah 57.937 študentov, od tega rednih 50.102. V naslednjem šolskem letu je to število naraslo na 70.385, od tega 57.320 rednih študentov. Na prvem mestu so filozofske fakultete s 13.320 študenti, nato tehniške s 12.941, medicinske s 8563, ekonomske s 7584, pravne s 7563 slušatelji itd.

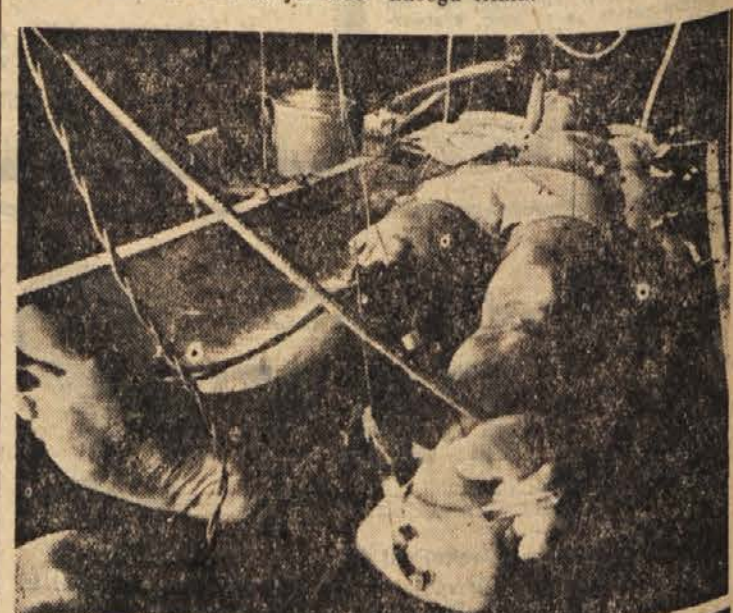
Na rudarskih oddelkih tehniških fakultet je bilo 636 študentov, od tega 41 deklet, in sicer v prvem letniku ena sama. Lani je diplomiralo na vseh jugoslovanskih visokih šolah 7972 slušateljev. Za primerjavo: v šolskem letu 1938/39 je znašalo to število 2745.

V letu 1953 je bilo v naši državi 1388 kinematografov s skupno 446.712 sedeži. V letu dni je naraslo število kinematografov za 59. Skupno je bilo lani 389 tisoč 114 filmskih predstav. Gledalcev je bilo 96.997.000, gledali pa so si 337.344-krat tuje in 31.770-krat domače filme. Naše

občinstvo je videlo 197 novih filmov, ki smo jih lani uvozili. Na prvem mestu je ameriška proizvodnja z 92 filmi, nato angleška s 24, francoska s 22, italijanska in sovjetska s po 18, v istem obdobju pa smo videli po en indijski, mehiški in švedski film.

Tudi domači film se je začel

precej uveljavljati na tujih platnih. Lani so videli na tujem 27 jugoslovanskih celovečernih ter 8 kratkih filmov in 167 filmskih zgodbi. Na prvem mestu so evropske dežele, za njimi jugoameriške, severnoameriške, afriške in azijske, medtem ko niso gledali v Avstraliji nobenega našega filma.

ČLOVEK mraz in ZNANOST

V zvezi s čedalje bolj pogostimi odpravami na Antarktiko so začeli v medicinskih laboratorijih zelo natančno preučevati vpliv mraza na človeško telo, njegovo zdržljivost in drugo. Na večji sliki vidite razne naprave za merjenje pritiska, delovanje krvnih teles, seveda pa tudi naprave, ki skrbijo za popolno varnost »poskusne živalice«. Bolesten izraz na licu človeka na manjši sliki pa kaže, da ljudje pač ne prenesejo brez bolečin velikega mraza, kot je na primer v napravi na omenjeni sliki

Na televiziji sta se pokazala pred dnevi zaskrbljena mati in oče Weinberger iz Westburyja pri New Yorku, ki so jima v začetku tega meseca ugrabili 14 dni starega sinčka. Med tem časom so oblasti že zaprle dva človeka, ki sta hotela izsiliti od tega zakonskega para 6000 dolarjev. Če jima bodo krivdo dokazali, bosta dobila po 25 let ječe, zaskrbljena mati pa je objavila v časopisu, da je pripravljena ugoditi vsem za-

htevam ugrabiteljev, samo da dobi otroka nazaj

Obupani starši

NOV APARAT za ugotavljanje raka

V Zveznem uradu za patente v Beogradu so pred kratkim registrirali patent mladega inženirja Vitomira Mrdjanina iz Jajca. Aparat je zelo preprost in bo znatno pripomogel k uspešnejšemu zdravljenju raka, če se bo, kot domnevajo, obnesel pri poskusih.

Znano je, da je raka mogoče uspešno zdraviti z radijskim obsevanjem in s kirurškimi posegi, toda samo pod pogojem, če

pride bolnik k zdravniku ob pravem času. Ugotovili so, da obsevanje ne učinkuje vedno in da lahko v posameznih primerih celo škoduje. Mladi inženir to takole razlaga: Rakaste celice je mogoče uničevati z radijskimi žarki alfa samo takrat, kadar jih bombardirajo v nasprotni smeri od gibanja kozmičnih žarkov (helija). Če je obsevanje istosmerno, učinek izostane in se rak celo še hitreje razvija.

Novi aparat inž. Mrdjanina naj bi ugotavljal, kje je treba obsevati raka, da bo zdravljenje v resnici uspešno. Precizni galvanometer na igli — ta je glavni sestavni del aparata — natančno nakazuje gibanje žarkov. Po mnenju inž. Mrdjanina ni rak nič drugega, kot koncentrirana statična elektrika, ki s svojimi žarki influentno deluje na človeški organizem. Najprej bodo preizkusili vrednost te iznajdbe na onkološkem inštitutu medicinske fakultete v Beogradu, pri poskusih pa bo zelo verjetno sodeloval tudi atomski inštitut v Vinči.

Raketa, ki jo je ujel na gornji posnetek fotograf v trenutku, ko so jo pred kratkim izstrelili člani ameriške mornarice s posebnega stolpa v Novi Mehiki. Je dosegla višino 163 milj in tako postavila nov svetovni rekord

JURČEK

se je že vrnil z dopusta in pripravlja za soboto zanimivo in napeto zgodbo o pobeglem vlomilcu